

Codul penal

Codul de procedură penală

Legile de executare

Decizii ale Curții Constituționale • Recursuri în interesul legii
• Hotărâri prealabile • Legislație conexă • Index alfabetic

Ediție actualizată la
8 ianuarie 2025

Titlul III. Pedepsele

Capitolul I. Categoriile pedepselor

Art. 53. Pedepsele principale. Pedepsele principale sunt:

- a) detențiunea pe viață;
- b) închisoarea;
- c) amenda. *[R.A.: art. 53 pct. 1 CP 1969]*

Legislație conexă: referitor la interzicerea pedepsei cu moartea, a se vedea: ► art. 22 alin. (3) C. Rom.; ► Protocolul nr. 13 și art. 1 din Protocolul nr. 6 adiționale la CEDO; ► art. 2 alin. (2) CDFUE.

Art. 54. Pedepsa accesorie. Pedepsa accesorie constă în interzicerea exercitării unor drepturi, din momentul rămânerii definitive a hotărârii de condamnare și până la executarea sau considerarea ca executată a pedepsei privative de libertate. *[R.A.: art. 53 pct. 3 CP 1969]*

Art. 55. Pedepsele complementare. Pedepsele complementare sunt:

- a) interzicerea exercitării unor drepturi;
- b) degradarea militară;
- c) publicarea hotărârii de condamnare. *[R.A.: art. 53 pct. 2 CP 1969]*

Legislație conexă: art. 265 alin. (4) din Codul muncii, republicat (M. Of. nr. 345 din 18 mai 2011).

Capitolul II. Pedepsele principale

Secțiunea 1. Detențiunea pe viață

Art. 56. Regimul detențiunii pe viață. Detențiunea pe viață constă în privarea de libertate pe durată nedeterminată și se execută potrivit legii privind executarea pedepselor. *[R.A.: art. 54 alin. (2) CP 1969]*

Legislație conexă: Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal (M. Of. nr. 514 din 14 august 2013).

Art. 57. Neaplicarea detențiunii pe viață. Dacă la data pronunțării hotărârii de condamnare inculpatul a împlinit vârsta de 65 de ani, în locul detențiunii pe viață i se aplică pedeapsa închisorii pe timp de 30 de ani și pedeapsa interzicerii exercitării unor drepturi pe durata ei maximă. *[R.A.: art. 55 alin. (1) CP 1969]*

Art. 58. Înlocuirea detențiunii pe viață. În cazul în care cel condamnat la pedeapsa detențiunii pe viață a împlinit vârsta de 65 de ani în timpul executării pedepsei, pedeapsa detențiunii pe viață poate fi înlocuită cu pedeapsa închisorii pe timp de 30 de ani și pedeapsa interzicerii exercitării unor drepturi pe durata ei maximă, dacă a avut o bună conduită pe toată durata executării pedepsei, a îndeplinit integral obligațiile civile stabilite prin hotărârea de condamnare, afară de cazul când

dovedește că nu a avut nicio posibilitate să le îndeplinească, și a făcut progrese constante și evidente în vederea reintegrării sociale. [R.A.: art. 55 alin. (2) CP 1969]

Art. 59. Calculul pedepsei în cazul comutării sau înlocuirii pedepsei detențiunii pe viață. În cazul comutării sau înlocuirii pedepsei detențiunii pe viață cu pedeapsa închisorii, perioada de detențiune executată se consideră ca parte executată din pedeapsa închisorii. [R.A.: art. 55¹ CP 1969]

Secțiunea a 2-a. Închisoarea

Art. 60. Regimul închisorii. Închisoarea constă în privarea de libertate pe durată determinată, cuprinsă între 15 zile și 30 de ani, și se execută potrivit legii privind executarea pedepselor. [R.A.: art. 57 alin. (1) CP 1969]

Legislație conexă: Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal (M. Of. nr. 514 din 14 august 2013).

Secțiunea a 3-a. Amenda

Art. 61. Stabilirea amenzii. (1) Amenda constă în suma de bani pe care condamnatul este obligat să o plătească statului.

(2) Quantumul amenzii se stabilește prin sistemul zilelor-amendă. Suma corespunzătoare unei zile-amendă, cuprinsă între 10 lei și 500 lei, se înmulțește cu numărul zilelor-amendă, care este cuprins între 30 de zile și 400 de zile.

(3)^[1] Instanța stabilește numărul zilelor-amendă potrivit criteriilor generale de individualizare a pedepsei. Quantumul sumei corespunzătoare unei zile-amendă se stabilește ținând seama de situația materială a condamnatului și de obligațiile legale ale condamnatului față de persoanele aflate în întreținerea sa.

(4) Limitele speciale ale zilelor-amendă sunt cuprinse între:

a) 60 și 180 de zile-amendă, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită numai pedeapsa amenzii;

b) 120 și 240 de zile-amendă, când legea prevede pedeapsa amenzii alternativ cu pedeapsa închisorii de cel mult doi ani;

c) 180 și 300 de zile-amendă, când legea prevede pedeapsa amenzii alternativ cu pedeapsa închisorii mai mare de 2 ani.

(5) Dacă prin infracțiunea săvârșită s-a urmărit obținerea unui folos patrimonial, iar pedeapsa prevăzută de lege este numai amenda ori instanța optează pentru aplicarea acestei pedepse, limitele speciale ale zilelor-amendă se pot majora cu o treime.

(6) Frațiile stabilite de lege pentru cauzele de atenuare sau agravare a pedepsei se aplică limitelor speciale ale zilelor-amendă prevăzute în alin. (4) și alin. (5). [R.A.: art. 63 CP 1969]

^[1] Alin. (3) al art. 61 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 245 pct. 2 din Legea nr. 187/2012.

Art. 62. Amenda care însoțește pedeapsa închisorii. (1) Dacă prin infracțiunea săvârșită s-a urmărit obținerea unui folos patrimonial, pe lângă pedeapsa închisorii, se poate aplica și pedeapsa amenzii.

(2) Limitele speciale ale zilelor-amendă prevăzute în art. 61 alin. (4) lit. b) și lit. c) se determină în raport de durata pedepsei închisorii stabilite de instanță și nu pot fi reduse sau majorate ca efect al cauzelor de atenuare ori agravare a pedepsei.

(3) La stabilirea cuantumului sumei corespunzătoare unei zile-amendă se va ține seama de valoarea folosului patrimonial obținut sau urmărit.

Art. 63. Înlocuirea pedepsei amenzii cu pedeapsa închisorii. (1) Dacă persoana condamnată, cu rea-credință, nu execută pedeapsa amenzii, în tot sau în parte, numărul zilelor-amendă neexecutate se înlocuiește cu un număr corespunzător de zile cu închisoare.

(2) Dacă amenda neexecutată a însoțit pedeapsa închisorii, numărul zilelor-amendă neexecutate se înlocuiește cu un număr corespunzător de zile cu închisoare, care se adaugă la pedeapsa închisorii, pedeapsa astfel rezultată fiind considerată o singură pedeapsă.

(3) În cazul înlocuirii pedepsei amenzii cu pedeapsa închisorii, în condițiile alin. (1) și alin. (2), unei zile-amendă îi corespunde o zi de închisoare. [R.A.: art. 63¹ CP 1969]

Art. 64. Executarea pedepsei amenzii prin prestarea unei munci neremunerate în folosul comunității. (1) În cazul în care pedeapsa amenzii nu poate fi executată în tot sau în parte din motive neimputabile persoanei condamnate, cu consimțământul acesteia, instanța înlocuiește obligația de plată a amenzii neexecutate cu obligația de a presta o muncă neremunerată în folosul comunității, afară de cazul în care, din cauza stării de sănătate, persoana nu poate presta această muncă. Unei zile-amendă îi corespunde o zi de muncă în folosul comunității.

(2) Dacă amenda înlocuită conform dispozițiilor alin. (1) a însoțit pedeapsa închisorii, obligația de muncă în folosul comunității se execută după executarea pedepsei închisorii.

(3) Coordonarea executării obligației de muncă în folosul comunității se face de serviciul de probațiune.

(4) Executarea muncii în folosul comunității dispusă în condițiile alin. (1) încetează prin plata amenzii corespunzătoare zilelor-amendă rămase neexecutate.

(5) Instanța înlocuiește zilele-amendă neexecutate prin muncă în folosul comunității cu un număr corespunzător de zile cu închisoare, dacă:

a) persoana condamnată nu execută obligația de muncă în folosul comunității în condițiile stabilite de instanță;

b)^[1] persoana condamnată săvârșește o nouă infracțiune descoperită înainte de executarea integrală a obligației de muncă în folosul comunității. Zilele-amendă neexecutate prin muncă în folosul comunității la data condamnării definitive pentru noua infracțiune, înlocuite cu închisoarea, se adaugă la pedeapsa pentru noua infracțiune.

^[1] Lit. b) de la alin. (5) al art. 64 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. 245 pct. 3 din Legea nr. 187/2012.

(6) Dacă persoana condamnată, aflată în situația prevăzută în alin. (1), nu își dă consimțământul la prestarea unei munci neremunerate în folosul comunității, amenda neexecutată se înlocuiește cu pedeapsa închisorii conform art. 63.

Legislație conexă: ► Legea nr. 253/2013 privind executarea pedepselor, a măsurilor educative și a altor măsuri neprivative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal (M. Of. nr. 513 din 14 august 2013); ► Legea nr. 252/2013 privind organizarea și funcționarea sistemului de probațiune (M. Of. nr. 512 din 14 august 2013).

Capitolul III. Pedeapsa accesorie și pedepsele complementare

Secțiunea 1. Pedeapsa accesorie

Art. 65. Conținutul și modul de executare a pedepsei accesorii a interzicerii exercitării unor drepturi. (1)^[1] Pedeapsa accesorie constă în interzicerea exercitării drepturilor prevăzute la art. 66 alin. (1) lit. a), b) și d)-o), a căror exercitare a fost interzisă de instanță ca pedeapsă complementară.

(2) În cazul detențiunii pe viață, pedeapsa accesorie constă în interzicerea de către instanță a exercitării drepturilor prevăzute la art. 66 alin. (1) lit. a)-o) sau a unora dintre acestea.

(3) Pedeapsa accesorie a interzicerii exercitării unor drepturi se execută din momentul rămânerii definitive a hotărârii de condamnare și până când pedeapsa principală privativă de libertate a fost executată sau considerată ca executată.

(4)^[2] În cazul detențiunii pe viață, pedeapsa accesorie având conținutul prevăzut la art. 66 alin. (1) lit. c) se pune în executare la data liberării condiționate sau după ce pedeapsa a fost considerată ca executată. **[R.A.: art. 71 CP 1969]**

Recurs în interesul legii. 1. Prin Decizia nr. 26/2015 (M. Of. nr. 64 din 28 ianuarie 2016), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor Legii nr. 302/2004 în materia recunoașterii hotărârilor judecătorești străine în vederea executării lor în România, a stabilit:

„Sancțiunile/interdicțiile aplicate în baza hotărârilor străine de condamnare, pronunțate de autoritățile judiciare ale statelor membre ale Uniunii Europene care au transpus Decizia 2008/909/JAI (a Consiliului din 27 noiembrie 2008 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce în cazul hotărârilor judecătorești în materie penală care impun pedepse sau măsuri privative de libertate în scopul executării lor în Uniunea Europeană – n.r.), al căror corespondent în legea penală română sunt pedepsele complementare/accesorii, nu pot fi puse în executare de autoritățile judiciare române.

Sancțiunile/interdicțiile aplicate în baza hotărârilor străine de condamnare, pronunțate de autoritățile judiciare ale statelor care nu au transpus Decizia 2008/909/JAI ori care nu sunt membre ale Uniunii Europene, al căror corespondent în legea penală română sunt

^[1] Alin. (1) și (2) ale art. 65 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. 245 pct. 4 din Legea nr. 187/2012.

^[2] Alin. (4) al art. 65 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 245 pct. 4 din Legea nr. 187/2012.

pedepsele complementare/accesorii, nu pot fi puse în executare de autoritățile judiciare române, în afară de cazul în care statul emitent solicită aceasta în mod expres”.

2. Prin Decizia nr. 29/2019 (M. Of. nr. 63 din 30 ianuarie 2020), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 65 alin. (3) din Codul penal, a stabilit:

„Aplicarea pedepselor accesorii constând în interzicerea drepturilor prevăzute de art. 66 alin. (1) lit. a), b) și d)-o) din Codul penal, a căror exercitare a fost interzisă de instanță ca pedeapsă complementară, nu este posibilă în cazul dispunerii unei soluții de condamnare la pedeapsa amenzii”.

Secțiunea a 2-a. Pedepsele complementare

Art. 66. Conținutul pedepsei complementare a interzicerii exercitării unor drepturi. (1) Pedeapsa complementară a interzicerii exercitării unor drepturi constă în interzicerea exercitării unuia sau a mai multora dintre următoarele drepturi^[1]:

- a) dreptul de a fi ales în autoritățile publice sau în orice alte funcții publice;
 - b) dreptul de a ocupa o funcție care implică exercițiul autorității de stat;
 - c) dreptul străinului de a se afla pe teritoriul României;
 - d) dreptul de a alege;
 - e) drepturile părintești;
 - f) dreptul de a fi tutore sau curator;
 - g) dreptul de a ocupa funcția, de a exercita profesia sau meseria ori de a desfășura activitatea de care s-a folosit pentru săvârșirea infracțiunii;
 - h) dreptul de a deține, purta și folosi orice categorie de arme;
 - i) dreptul de a conduce anumite categorii de vehicule stabilite de instanță;
 - j) dreptul de a părăsi teritoriul României;
 - k) dreptul de a ocupa o funcție de conducere în cadrul unei persoane juridice de drept public;
 - l) dreptul de a se afla în anumite localități stabilite de instanță;
 - m) dreptul de a se afla în anumite locuri sau la anumite manifestări sportive, culturale ori la alte adunări publice, stabilite de instanță;
 - n) dreptul de a comunica cu victima sau cu membri de familie ai acesteia, cu persoanele cu care a comis infracțiunea sau cu alte persoane, stabilite de instanță, ori de a se apropia de acestea;
 - o) dreptul de a se apropia de locuința, locul de muncă, școala sau alte locuri unde victima desfășoară activități sociale, în condițiile stabilite de instanța de judecată.
- (1¹)^[2] Interzicerea exercitării drepturilor prevăzute la alin. (1) se dispune de către instanță după cum urmează:
- a) pe o perioadă de la 1 la 5 ani, în cazul interzicerii exercitării drepturilor prevăzute la lit. a)-h) și j)-o);
 - b) pe o perioadă de la 1 la 10 ani, în cazul interzicerii exercitării dreptului prevăzut la lit. i).

[1] Partea introductivă a alin. (1) este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. III pct. 1 din Legea nr. 172/2024.

[2] Alin. (1¹) al art. 66 a fost introdus prin art. III pct. 2 din Legea nr. 172/2024.

(2) Când legea prevede interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică, instanța dispune interzicerea exercitării drepturilor prevăzute în alin. (1) lit. a) și lit. b).

(3) Interzicerea exercitării drepturilor prevăzute în alin. (1) lit. a) și lit. b) se dispune cumulativ.

(4) Pedepșa prevăzută în alin. (1) lit. c) nu se va dispune atunci când există motive întemeiate de a crede că viața persoanei expulzate este pusă în pericol ori că persoana va fi supusă la tortură sau alte tratamente inumane ori degradante în statul în care urmează a fi expulzată.

(5) Când dispune interzicerea unuia dintre drepturile prevăzute în alin. (1) lit. n) și lit. o), instanța individualizează în concret conținutul acestei pedepse, ținând seama de împrejurările cauzei. **[R.A.: art. 64 și art. 117 CP 1969]**

Recurs în interesul legii. A se vedea Decizia nr. 26/2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, redată în extras *supra*, la art. 65.

Legislație conexă: referitor la interzicerea dreptului străinului de a se afla pe teritoriul României, a se vedea: ► art. 19 alin. (1) și (4) C. Rom.; ► art. 4 din Protocolul nr. 4 adițional la CEDO; ► art. 1 din Protocolul nr. 7 adițional la CEDO; ► art. 19 CDFUE; ► Capitolul V – „Regimul șederii ilegale”, Secțiunea a 4-a – „Expulzarea” (art. 99-100) din O.U.G. nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România, republicată (M. Of. nr. 421 din 5 iunie 2008). *N.r.* Precizăm că, prin lit. v¹) de la art. 2 din ordonanța de urgență [introdusă prin O.G. nr. 25/2014 (M. Of. nr. 640 din 30 august 2014)], a fost definită expulzarea ca fiind „punerea în executare a pedepselor accesorii, respectiv complementare de interzicere a exercitării dreptului străinului de a se afla pe teritoriul României, aplicate potrivit prevederilor art. 65 alin. (2) sau ale art. 66 alin. (1) lit. c) din Codul penal”, iar prin Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Codului penal a fost introdus în cuprinsul O.U.G. nr. 194/2002 art. 143¹, potrivit căruia, „În cuprinsul prezentei ordonanțe de urgență, referirea la măsura de siguranță a expulzării se consideră a fi făcută la pedeapsa accesorie, respectiv complementară, aplicată potrivit prevederilor art. 65 alin. (2) (...) sau ale art. 66 alin. (1) lit. c) din Codul penal”; ► Capitolul IV – „Restrângerea dreptului la liberă circulație pe teritoriul României a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor familiilor lor”, Secțiunea a 3-a – „Interzicerea exercitării dreptului de a se afla pe teritoriul României” (art. 33-33¹) din O.U.G. nr. 102/2005 privind libera circulație pe teritoriul României a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene, Spațiului Economic European și a cetățenilor Confederației Elvețiene, republicată (M. Of. nr. 774 din 2 noiembrie 2011).

Art. 67. Aplicarea pedepsei complementare a interzicerii exercitării unor drepturi. (1) Pedepșa complementară a interzicerii exercitării unor drepturi poate fi aplicată dacă pedeapsa principală stabilită este închisoarea sau amenda și instanța constată că, față de natura și gravitatea infracțiunii, împrejurările cauzei și persoana infractorului, această pedeapsă este necesară.

(2) Aplicarea pedepsei interzicerii exercitării unor drepturi este obligatorie când legea prevede această pedeapsă pentru infracțiunea săvârșită.

(3) Interzicerea dreptului străinului de a se afla pe teritoriul României nu se aplică în cazul în care s-a dispus suspendarea executării pedepsei sub supraveghere. **[R.A.: art. 65 CP 1969]**

Art. 68. Executarea pedepsei complementare a interzicerii exercitării unor drepturi. (1) Executarea pedepsei interzicerii exercitării unor drepturi începe:

- a) de la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare la pedeapsa amenzii;
- b) de la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare prin care s-a dispus suspendarea executării pedepsei sub supraveghere;
- c) după executarea pedepsei închisorii, după grațierea totală ori a restului de pedeapsă, după împlinirea termenului de prescripție a executării pedepsei sau după expirarea termenului de supraveghere a liberării condiționate.

(2) În cazul în care s-a dispus liberarea condiționată, interzicerea dreptului străinului de a se afla pe teritoriul României se execută la data liberării.

(3) Dacă se dispune revocarea suspendării executării pedepsei sub supraveghere sau înlocuirea pedepsei amenzii cu închisoarea, pentru alte motive decât săvârșirea unei noi infracțiuni, partea din durata pedepsei complementare a interzicerii exercitării unor drepturi neexecutată la data revocării sau înlocuirii se va executa după executarea pedepsei închisorii. *[R.A.: art. 66 CP 1969]*

Art. 69. Degradarea militară. (1) Pedeapsa complementară a degradării militare constă în pierderea gradului și a dreptului de a purta uniformă de la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare.

(2) Degradarea militară se aplică în mod obligatoriu condamnaților militari în activitate, în rezervă sau în retragere, dacă pedeapsa principală aplicată este închiisoarea mai mare de 10 ani sau detențiunea pe viață.

(3) Degradarea militară poate fi aplicată condamnaților militari în activitate, în rezervă sau în retragere pentru infracțiuni săvârșite cu intenție, dacă pedeapsa principală aplicată este închisoarea de cel puțin 5 ani și de cel mult 10 ani. *[R.A.: art. 67 CP 1969]*

Legislație conexasă: art. 69 din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare (M. Of. nr. 155 din 20 iulie 1995).

Art. 70. Publicarea hotărârii definitive de condamnare. (1) Publicarea hotărârii definitive de condamnare se poate dispune când, ținând seama de natura și gravitatea infracțiunii, împrejurările cauzei și persoana condamnatului, instanța apreciază că publicarea va contribui la prevenirea săvârșirii altor asemenea infracțiuni.

(2) Hotărârea de condamnare se publică în extras, în forma stabilă de instanță, într-un cotidian local sau național, o singură dată.

(3) Publicarea hotărârii definitive de condamnare se face pe cheltuiala persoanei condamnate, fără a se dezvălui identitatea altor persoane.

Capitolul IV. Calculul duratei pedepselor

Art. 71. Durata executării. (1) Durata executării pedepsei privative de libertate se socotește din ziua în care condamnatul a început executarea hotărârii definitive de condamnare.

(2) Ziua în care începe executarea pedepsei și ziua în care încetează se socotesc în durata executării.

(3) Perioada în care condamnatul, în cursul executării pedepsei, se află bolnav în spital intră în durata executării, în afară de cazul în care și-a provocat în mod voit boala, iar această împrejurare se constată în cursul executării pedepsei.

(4) Permisunile de ieșire din penitenciar, acordate condamnatului conform legii de executare a pedepselor, intră în durata executării pedepsei. [R.A.: art. 87 CP 1969]

Art. 72. Computarea duratei măsurilor preventive privative de libertate. (1) Perioada în care o persoană a fost supusă unei măsuri preventive privative de libertate se scade din durata pedepsei închisorii pronunțate. Scăderea se face și atunci când condamnatul a fost urmărit sau judecat, în același timp ori în mod separat, pentru mai multe infracțiuni concurente, chiar dacă a fost condamnat pentru o altă faptă decât cea care a determinat dispunerea măsurii preventive.

(2) Perioada în care o persoană a fost supusă unei măsuri preventive privative de libertate se scade și în caz de condamnare la pedeapsa amenzii, prin înlăturarea în tot sau în parte a zilelor-amendă.

(3) În cazul amenzii care însoțește pedeapsa închisorii, perioada în care o persoană a fost supusă unei măsuri preventive privative de libertate se scade din durata pedepsei închisorii. [R.A.: art. 88 CP 1969]

Legislație conexă: art. 184 alin. (28) CPP.

Art. 73. Computarea pedepselor și măsurilor preventive executate în afara țării. (1) În cazul infracțiunilor săvârșite în condițiile art. 8, art. 9, art. 10 sau art. 11, partea din pedeapsă, precum și durata măsurilor preventive privative de libertate executate în afara teritoriului țării se scad din durata pedepsei aplicate pentru aceeași infracțiune în România.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și în cazul în care pedeapsa executată în afara țării este amenda. [R.A.: art. 89 CP 1969]

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 1/2018 (M. Of. nr. 239 din 19 martie 2018), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii declarat de Colegiul de conducere al Curții de Apel București și, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 140¹ alin. (2) din Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, cu modificările și completările ulterioare, a stabilit:

„Cererea de recunoaștere a unei hotărâri de condamnare la pedeapsa închisorii pronunțată de o instanță străină, formulată de persoana condamnată, aflată în România, în vederea contopirii cu pedepse aplicate de instanțele române și deducerii duratei executate în străinătate, este o cerere incidentală de competența instanței investite cu soluționarea cererii de contopire”.

Notă. În urma republicării Legii nr. 302/2004 în M. Of. nr. 411 din 27 mai 2019, dispozițiile avute în vedere de Înalta Curte se regăsesc la art. 147 din lege.

Legislație conexă: art. 15 alin. (1) din Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, republicată (M. Of. nr. 411 din 27 mai 2019).

Capitolul V^[1]. Căile extraordinare de atac

Secțiunea 1. Contestația în anulare^[2]

Art. 426.^[3] Cazurile de contestație în anulare. Împotriva hotărârilor penale definitive se poate face contestație în anulare în următoarele cazuri:

a) când judecata în apel a avut loc fără citarea legală a unei părți sau când, deși legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate;

b) când inculpatul a fost condamnat, deși existau probe cu privire la o cauză de încetare a procesului penal;

c)^[4] când hotărârea din apel a fost pronunțată de alt complet decât cel care a luat parte la dezbaterile pe fond a procesului;

d) când instanța de apel nu a fost compusă potrivit legii ori a existat un caz de incompatibilitate;

e) când judecata în apel a avut loc fără participarea procurorului sau a inculpatului, când aceasta era obligatorie, potrivit legii;

f) când judecata în apel a avut loc în lipsa avocatului, când asistența juridică a inculpatului era obligatorie, potrivit legii;

g) când ședința de judecată în apel nu a fost publică, în afară de cazurile când legea prevede altfel;

h) când instanța de apel nu a procedat la audierea inculpatului prezent, dacă audierea era legal posibilă;

i) când împotriva unei persoane s-au pronunțat două hotărâri definitive pentru aceeași faptă. *[R.A.: art. 386 CPP 1968]*

Dezlegarea unor chestiuni de drept. 1. Prin Decizia nr. 10/2017 (M. Of. nr. 392 din 25 mai 2017), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel București, Secția I penală, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept „dacă, în interpretarea dispozițiilor art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală, instanța care soluționează contestația în anulare, după admiterea în principiu a acesteia, poate reanaliza o cauză de încetare a procesului penal, în cazul în care instanța de apel a dezbătut și a analizat incidența cauzei de încetare a procesului penal, pentru care existau probe la dosar”, și a stabilit:

„În interpretarea dispozițiilor art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală, instanța care soluționează contestația în anulare nu poate reanaliza o cauză de încetare a procesului penal, în cazul în care instanța de apel a dezbătut și a analizat incidența cauzei de încetare a procesului penal”.

^[1] N.r. Probabil dintr-o eroare, deși Capitolul IV privind contestația în anulare a fost transformat în Secțiunea 1 a capitolului următor (capitolul privind căile extraordinare de atac), acesta din urmă nu a mai fost renumerotat, astfel că este în continuare „Capitolul V”, deși un „Capitol IV” nu mai există.

^[2] Prin art. 102 pct. 260 din Legea nr. 255/2013, Capitolul IV din Titlul III al Părții speciale ce reglementează contestația în anulare (art. 426-432) a fost transformat în Secțiunea 1 din Capitolul V privind căile extraordinare de atac.

^[3] Art. 426 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 262 din Legea nr. 255/2013.

^[4] Lit. c)-h) de la art. 426 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. II pct. 109 din O.U.G. nr. 18/2016.

2. Prin Decizia nr. 67/2022 (M. Of. nr. 1141 din 28 noiembrie 2022), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a admis sesizările formulate de Curtea de Apel București, Secția a II-a penală, respectiv Curtea de Apel Brașov, Secția penală, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept: „Dacă normele care reglementează efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură sunt norme de drept substanțial susceptibile de a fi aplicate ca lege penală mai favorabilă sau norme de drept procesual supuse principiului *tempus regit actum*” și „Dacă, în aplicarea dispozițiilor art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală, astfel cum au fost interpretate prin Decizia nr. 10/2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, instanța care soluționează contestația în anulare, întemeiată pe efectele Deciziilor Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 și nr. 358 din 26 mai 2022, poate reanaliza prescripția răspunderii penale, în cazul în care instanța de apel a dezbătut și a analizat incidența acestei cauze de încetare a procesului penal în cursul procesului anterior acestei din urmă decizii”, și a stabilit:

„1. Normele referitoare la întreruperea cursului prescripției sunt norme de drept penal material (substanțial) supuse din perspectiva aplicării lor în timp principiului activității legii penale prevăzut de art. 3 din Codul penal, cu excepția dispozițiilor mai favorabile, potrivit principiului *mitior lex* prevăzut de art. 15 alin. (2) din Constituția României, republicată, și art. 5 din Codul penal.

2. Instanța care soluționează contestația în anulare, întemeiată pe efectele Deciziilor Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 și nr. 358 din 26 mai 2022, nu poate reanaliza prescripția răspunderii penale, în cazul în care instanța de apel a dezbătut și a analizat incidența acestei cauze de încetare a procesului penal în cursul procesului anterior acestei din urmă decizii”.

3. Prin Decizia nr. 43/2023 (M. Of. nr. 646 din 14 iulie 2023), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a admis sesizările formulate de Curtea de Apel Suceava, Secția penală și pentru cauze cu minori, respectiv Curtea de Apel Cluj, Secția penală și de minori, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept: „Dispozițiile art. 426 lit. b) și art. 431 din Codul de procedură penală se interpretează în sensul că instanța care soluționează pe fond contestația în anulare are competența să reanalizeze care dintre legile penale care s-au succedat în timp este mai favorabilă în cazul în care se invocă incidența unei cauze de încetare a procesului penal în raport cu o lege succesivă care nu a fost reținută ca fiind mai favorabilă în cauză?”; „Dispozițiile art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală se interpretează în sensul că instanța care soluționează contestația în anulare are competența, în etapa soluționării pe fond a contestației, să reanalizeze care dintre legile penale care s-au succedat în timp este mai favorabilă, în cazul în care se invocă incidența unei cauze de încetare a procesului penal în raport cu o lege succesivă care nu a fost avută în vedere în procesul de analiză a legii penale aplicabile cauzei? și Omisiunea instanței de apel de a se pronunța asupra incidenței unei cauze de încetare a procesului penal în raport cu legea penală mai favorabilă de la data comiterii faptei până la data judecării cauzei în apel poate fi invocată prin intermediul contestației în anulare, întemeiată pe dispozițiile art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală?”, și a stabilit:

„1. Dispozițiile art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală se interpretează în sensul că instanța care soluționează pe fond contestația în anulare nu poate să reanalizeze care dintre legile penale ce s-au succedat în timp este mai favorabilă în cazul în care se invocă incidența unei cauze de încetare a procesului penal în raport cu o lege succesivă care nu a fost reținută ca fiind mai favorabilă în cauză.

2. Omisiunea instanței de apel de a se pronunța asupra incidenței unei cauze de încetare a procesului penal în raport cu legea penală mai favorabilă de la data comiterii faptei până la data judecării cauzei în apel nu poate fi invocată prin intermediul contestației în anulare, întemeiată pe dispozițiile art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală”.

4. Prin Decizia nr. 37/2024 (M. Of. nr. 697 din 18 iulie 2024), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel Târgu Mureș, Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: „Instanțele de judecată sunt obligate să lase neaplicată dezlegarea chestiunii de drept privitoare la aplicarea principiului *mitior lex* în materia întreruperii cursului prescripției, dată prin Decizia nr. 67/2022 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, în limitele rezultate din Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene pronunțată la 24 iulie 2023 în cauza C-107/23 PPU?”, și a stabilit:

„1. *Instanțele de judecată nu pot lăsa neaplicată dezlegarea chestiunii de drept privitoare la aplicarea principiului mitior lex în materia întreruperii cursului prescripției răspunderii penale, dată prin Decizia nr. 67/2022 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, în limitele rezultate din Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene pronunțată la 24 iulie 2023 în cauza C-107/23 PPU (limite prevăzute în dispozitivul hotărârii la pct. 1 teza a II-a).*

2. *Dezlegarea dată prin Decizia nr. 67/2022 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală se va aplica, în condițiile stabilite de aceasta, și actelor de procedură efectuate înainte de 25 iunie 2018, data publicării Deciziei nr. 297/2018 a Curții Constituționale”.*

Art. 427. Cererea de contestație în anulare. (1) Contestația în anulare poate fi făcută de oricare dintre părți, de persoana vătămată sau de către procuror.

(2) În cererea de contestație în anulare contestatorul trebuie să arate cazurile de contestație pe care le invocă, precum și motivele aduse în sprijinul acestora. [R.A.: art. 387 CPP 1968]

Art. 428.^[1] Termenul de introducere a contestației în anulare. (1) Contestația în anulare pentru motivele prevăzute la art. 426 lit. a) și c)-h) poate fi introdusă în termen de 30 de zile de la data comunicării deciziei instanței de apel.

(2) Contestația în anulare pentru motivele prevăzute la art. 426 lit. b) și i) poate fi introdusă oricând. [R.A.: art. 388 CPP 1968]

Notă. Prin Decizia nr. 501/2016 (M. Of. nr. 733 din 21 septembrie 2016), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 428 alin. (1) – în forma anterioară intrării în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 18/2016, cu următorul conținut: „Contestația în anulare pentru motivele prevăzute la art. 426 poate fi introdusă în 10 zile de la data când persoana împotriva căreia se face executarea a luat cunoștință de hotărârea a cărei anulare se cere” – cu referire la art. 426 lit. i) din Codul de procedură penală sunt neconstituționale.

Art. 429. Instanța competentă. (1)^[2] Contestația în anulare se introduce la instanța care a pronunțat hotărârea a cărei anulare se cere.

(2) Contestația în anulare pentru cazul în care se invocă autoritatea de lucru judecat se introduce la instanța la care a rămas definitivă ultima hotărâre. [R.A.: art. 389 CPP 1968]

^[1] Art. 428 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 110 din O.U.G. nr. 18/2016.

^[2] Alin. (1) al art. 429 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 263 din Legea nr. 255/2013.

Art. 430. Suspendarea executării. Până la soluționarea contestației în anulare, instanța sesizată, luând concluziile procurorului, poate suspenda executarea hotărârii a cărei anulare se cere. [R.A.: art. 390 CPP 1968]

Art. 431. Admiterea în principiu. (1)^[1] Instanța examinează admisibilitatea în principiu, în camera de consiliu, cu citarea părților și cu participarea procurorului. Neprezentarea persoanelor legal citate nu împiedică examinarea admisibilității în principiu.

(2) Instanța, constatând că cererea de contestație în anulare este făcută în termenul prevăzut de lege, că motivul pe care se sprijină contestația este dintre cele prevăzute la art. 426 și că în sprijinul contestației se depun ori se invocă dovezi care sunt la dosar, admite în principiu contestația și dispune citarea părților interesate. [R.A.: art. 391 CPP 1968]

Dezlegarea unor chestiuni de drept. A se vedea Decizia nr. 5/2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, redată în extras *infra*, sub art. 432.

Art. 432. Procedura de judecare. (1) La termenul fixat pentru judecarea contestației în anulare, instanța, ascultând părțile și concluziile procurorului, dacă găsește contestația întemeiată, desființează prin decizie hotărârea a cărei anulare se cere și procedează fie de îndată, fie acordând un termen, după caz, la rejudecarea apelului sau la rejudecarea cauzei după desființare.

(2) În cazul în care prin contestația în anulare se invocă autoritatea de lucru judecat, judecarea contestației se face cu citarea părților interesate în cauza în care s-a pronunțat ultima hotărâre. Instanța, ascultând părțile și concluziile procurorului, dacă găsește contestația întemeiată, desființează prin decizie sau, după caz, prin sentință ultima hotărâre sau acea parte din ultima hotărâre cu privire la care există autoritate de lucru judecat.

(3) Judecarea contestației în anulare nu poate avea loc decât în prezența inculpatului, când acesta se află în stare de deținere.

(4) Sentința dată în contestația în anulare este supusă apelului, iar decizia dată în apel este definitivă. [R.A.: art. 392 CPP 1968]

Dezlegarea unor chestiuni de drept. Prin Decizia nr. 5/2015 (M. Of. nr. 248 din 10 aprilie 2015), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a admis sesizarea formulată de Tribunalul Dolj, Secția penală și pentru cauze cu minori, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile, în sensul dacă hotărârea pronunțată în soluționarea căii de atac extraordinare prevăzute de art. 426 din Codul de procedură penală și împotriva unei sentințe pentru care nu este

^[1] Alin. (1) al art. 431 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 111 din O.U.G. nr. 18/2016. Menționăm că, prin Decizia nr. 542/2015 (M. Of. nr. 707 din 21 septembrie 2015), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că soluția legislativă cuprinsă în dispozițiile art. 431 alin. (1) CPP, potrivit căreia admisibilitatea în principiu a contestației în anulare se examinează de către instanță „fără citarea părților”, este neconstituțională. De asemenea, prin Decizia nr. 3/2015 (M. Of. nr. 150 din 2 martie 2015), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, stabilise că admisibilitatea în principiu a contestației în anulare se examinează în cameră de consiliu, fără citarea părților, cu participarea procurorului.

prevăzută de lege o cale de atac poate fi supusă apelului, conform art. 432 alin. (4) din Codul de procedură penală, și a stabilirii:

„Hotărârea pronunțată în procedura examinării admisibilității în principiu a contestației în anulare, împotriva unei sentințe pentru care nu este prevăzută o cale de atac, nu poate fi supusă apelului”.

Secțiunea a 2-a^[1]. Recursul în casație

Art. 433. Scopul recursului în casație și instanța competentă. Recursul în casație urmărește să supună Înaltei Curți de Casație și Justiție judecarea, în condițiile legii, a conformității hotărârii atacate cu regulile de drept aplicabile.

Art. 434. Hotărârile supuse recursului în casație. (1)^[2] Pot fi atacate cu recurs în casație deciziile pronunțate de curțile de apel și de Înalta Curte de Casație și Justiție, ca instanțe de apel, cu excepția deciziilor prin care s-a dispus rejudecarea cauzelor.

(2)^[3] Nu pot fi atacate cu recurs în casație:

- a)^[4] hotărârile de respingere ca inadmisibilă a cererii de revizuire;
- b) hotărârile de respingere a cererii de redeschidere a procesului penal în cazul judecării în lipsă;
- c)^[5] hotărârile pronunțate în materia executării pedepselor;
- d) hotărârile pronunțate în materia reabilitării;
- e)-g)^[6] *abrogate*.

(3) Recursul în casație exercitat de procuror împotriva hotărârilor prin care s-a dispus achitarea inculpatului nu poate avea ca scop obținerea condamnării acestuia de către instanța de recurs în casație. [*R.A.: art. 385¹ CPP 1968*]

Art. 435. Termenul de declarare a recursului în casație. Recursul în casație poate fi introdus de către părți sau procuror în termen de 30 de zile de la data comunicării deciziei instanței de apel. [*R.A.: art. 385³ alin. (1) CPP 1968*]

Notă. Cu privire la atacarea cu recurs în casație a deciziilor Înaltei Curți de Casație și Justiție, ca instanță de apel, pronunțate anterior datei de 24 octombrie 2016, data publicării

^[1] *N.r.* Secțiunea privind recursul în casație a fost renumerotată prin art. 102 pct. 261 din Legea nr. 255/2013, ca urmare a introducerii printre căile extraordinare de atac a Secțiunii 1 privind contestația în anulare, care, anterior acestei modificări, era reglementată într-un capitol separat în cadrul Titlului III al Părții speciale privind judecata.

^[2] Alin. (1) al art. 434 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 1 din O.U.G. nr. 70/2016. Menționăm că, prin Decizia nr. 540/2016 (M. Of. nr. 841 din 24 octombrie 2016), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că soluția legislativă cuprinsă în dispozițiile art. 434 alin. (1) teza întâi CPP, care exclude atacarea cu recurs în casație a deciziilor pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție, ca instanță de apel, este neconstituțională.

^[3] Alin. (2) al art. 434 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 264 din Legea nr. 255/2013.

^[4] Lit. a) de la alin. (2) al art. 434 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. II pct. 112 din O.U.G. nr. 18/2016.

^[5] Lit. c) de la alin. (2) al art. 434 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. II pct. 112 din O.U.G. nr. 18/2016.

^[6] Lit. e), f) și g) de la alin. (2) al art. 434 au fost abrogate prin art. I pct. 49 din Legea nr. 201/2023. Menționăm că lit. f) a fost declarată neconstituțională prin Decizia nr. 651/2017 (M. Of. nr. 1000 din 18 decembrie 2017), lit. g) prin Decizia nr. 573/2018 (M. Of. nr. 959 din 13 noiembrie 2018), iar lit. e) prin Decizia nr. 208/2022 (M. Of. nr. 510 din 24 mai 2022).

în Monitorul Oficial a Deciziei Curții Constituționale nr. 540/2016, și pentru care nu a fost epuizat termenul prevăzut de art. 435 din Codul de procedură penală, a se vedea Decizia nr. 220/2019 a Curții Constituționale, redată *infra*, la pct. 3 de la Dispozițiile tranzitorii cuprinse în actele de modificare a Codului de procedură penală.

Art. 436. Declararea recursului în casație. (1) Pot formula cerere de recurs în casație:

a) procurorul, în ceea ce privește latura penală și latura civilă;

b)^[1] inculpatul, în ceea ce privește latura penală și latura civilă, împotriva hotărârilor prin care s-a dispus condamnarea, renunțarea la aplicarea pedepsei sau amânarea aplicării pedepsei ori încetarea procesului penal;

c) partea civilă și partea responsabilă civilmente, în ceea ce privește latura civilă, iar referitor la latura penală, în măsura în care soluția din această latură a influențat soluția în latura civilă.

(2)^[2] *Abrogat.*

(3) Până la închiderea dezbaterilor la instanța de recurs, părțile și procurorul își pot retrage recursul în casație declarat. Retragerea trebuie să fie făcută personal de parte sau prin mandatar special, iar dacă partea se află în stare de deținere, printr-o declarație atestată sau consemnată într-un proces-verbal de către conducerea locului de deținere. Declarația de retragere se poate face fie la instanța a cărei hotărâre a fost atacată, fie la instanța de recurs.

(4) Reprezentanții legali pot retrage recursul în casație cu respectarea, în ceea ce privește latura civilă, a condițiilor prevăzute de legea civilă. Inculpatul minor nu poate retrage recursul în casație declarat personal sau de reprezentantul său legal.

(5) Recursul în casație declarat de procuror poate fi retras de procurorul ierarhic superior.

(6) Decizia instanței de apel prin care a fost respins apelul nu poate fi atacată cu recurs în casație de persoanele care nu au exercitat calea de atac a apelului ori când apelul acestora a fost retras. **[R.A.: art. 385² și art. 385⁴ CPP 1968]**

Art. 437. Motivarea recursului în casație. (1) Cererea de recurs în casație se formulează în scris și va cuprinde:

a)^[3] numele și prenumele, domiciliul sau reședința părții ori, după caz, numele și prenumele procurorului care exercită recursul în casație, precum și organul judiciar din care acesta face parte;

b) indicarea hotărârii care se atacă;

c) indicarea cazurilor de recurs în casație pe care se întemeiază cererea și motivarea acestora;

^[1] Lit. b) de la alin. (1) al art. 436 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. 102 pct. 265 din Legea nr. 255/2013.

^[2] Alin. (2) al art. 436 a fost abrogat prin art. 1 pct. 2 din O.U.G. nr. 70/2016. Menționăm că, prin Decizia nr. 432/2016 (M. Of. nr. 841 din 24 octombrie 2016), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile din Codul de procedură penală cuprinse în art. 436 alin. (2) cu referire la mențiunile care decurg din obligativitatea formulării cererii de recurs prin avocat sunt neconstituționale.

^[3] Lit. a) de la alin. (1) al art. 437 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. 1 pct. 3 din O.U.G. nr. 70/2016.

d)^[1] semnătura persoanei care exercită recursul în casație.

(2) La cerere se anexează toate înscrisurile invocate în motivarea acesteia. **[R.A.: art. 385¹⁰ CPP 1968]**

Art. 438. Cazurile în care se poate face recurs în casație. (1) Hotărârile sunt supuse casării în următoarele cazuri:

1.^[2] în cursul judecării nu au fost respectate dispozițiile privind competența după materie sau după calitatea persoanei, atunci când judecata a fost efectuată de o instanță inferioară celei legal competente;

2-6.^[3] *abrogate*;

7. inculpatul a fost condamnat pentru o faptă care nu este prevăzută de legea penală;

8. în mod greșit s-a dispus încetarea procesului penal;

9-10.^[4] *abrogate*;

11. nu s-a constatat grațierea sau în mod greșit s-a constatat că pedeapsa aplicată inculpatului a fost grațiată;

12. s-au aplicat pedepse în alte limite decât cele prevăzute de lege;

13-14.^[5] *abrogate*.

(2) Cazurile prevăzute la alin. (1) pot constitui temei al casării hotărârii doar dacă nu au fost invocate pe calea apelului sau în cursul judecării apelului ori dacă, deși au fost invocate, au fost respinse sau instanța a omis să se pronunțe asupra lor.

(3) În cazul în care cererea de recurs în casație a fost respinsă, partea sau procurorul care a declarat recursul în casație nu mai poate formula o nouă cerere împotriva aceleiași hotărâri, indiferent de motivul invocat. **[R.A.: art. 385⁹ CPP 1968]**

Art. 439. Procedura de comunicare. (1)^[6] Cererea de recurs în casație împreună cu înscrisurile anexate se depun, însoțite de copii pentru procuror și părți, la instanța a cărei hotărâre se atacă.

(2) Președintele instanței a cărei hotărâre se atacă ori judecătorul delegat de către acesta va comunica procurorului și părților copii de pe cererea de recurs în casație și celelalte înscrisuri doveditoare, cu mențiunea că se pot depune concluziile scrise în termen de 10 zile de la primirea comunicărilor, la aceeași instanță.

(3) Nedepunerea de către părți și procuror de concluzii scrise nu împiedică judecarea recursului în casație.

(4) În termen de 5 zile de la depunerea concluziilor scrise sau de la expirarea termenului de depunere a acestora, președintele instanței sau judecătorul delegat de către acesta va înainta Înaltei Curți de Casație și Justiție dosarul cauzei, cererea

^[1] Lit. d) de la alin. (1) al art. 437 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 3 din O.U.G. nr. 70/2016.

^[2] Pct. 1 de la alin. (1) al art. 438 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 266 din Legea nr. 255/2013.

^[3] Pct. 2-6 de la alin. (1) al art. 438 au fost abrogate prin art. 102 pct. 267 din Legea nr. 255/2013.

^[4] Pct. 9-10 de la alin. (1) al art. 438 au fost abrogate prin art. 102 pct. 267 din Legea nr. 255/2013.

^[5] Pct. 13-14 de la alin. (1) al art. 438 au fost abrogate prin art. 102 pct. 267 din Legea nr. 255/2013.

^[6] Alin. (1) al art. 439 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 268 din Legea nr. 255/2013.

de recurs în casație, înscrisurile anexate, dovezile de comunicare efectuate, precum și, după caz, concluziile scrise.

(4)^[1] În cazul în care cererea de recurs în casație este formulată împotriva unei hotărâri prevăzute la art. 434 alin. (2), președintele instanței sau judecătorul delegat de către acesta restituie părții, pe cale administrativă, cererea de recurs în casație.

(5) În cazul în care nu este îndeplinită procedura de comunicare prevăzută la alin. (2) și (4) ori dacă aceasta nu este completă, magistratul-asistent de la Înalta Curte de Casație și Justiție, desemnat cu verificarea îndeplinirii procedurii de comunicare și de întocmire a raportului referitor la cererea de recurs în casație, va îndeplini sau va completa, după caz, procedura.

(6)^[2] În cazul recursurilor în casație declarate împotriva deciziilor pronunțate de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, ca instanță de apel, procedura de comunicare se realizează la nivelul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, iar în cazul recursurilor în casație declarate împotriva deciziilor pronunțate de completele de 5 judecători, ca instanțe de apel, procedura de comunicare se realizează la nivelul completelor de 5 judecători.

Art. 440. Admiterea în principiu. (1)^[3] Admisibilitatea cererii de recurs în casație se examinează în camera de consiliu de un complet format din un judecător, după depunerea raportului magistratului-asistent și atunci când procedura de comunicare este legal îndeplinită, fără citarea părților și fără participarea procurorului.

(2)^[4] Dacă cererea de recurs în casație nu este făcută în termenul prevăzut de lege sau dacă nu s-au respectat dispozițiile art. 434, art. 436 alin. (1) și (6), art. 437 și art. 438, instanța respinge, prin încheiere definitivă, cererea de recurs în casație.

(3) Dacă cererea de recurs în casație a fost retrasă, instanța ia act de retragere, prin încheiere.

(4) În cazul în care instanța constată că cererea îndeplinește condițiile prevăzute la art. 434-438, dispune prin încheiere admiterea în principiu a cererii de recurs în casație și trimite cauza în vederea judecării recursului în casație.

^[1] Alin. (4)¹ al art. 439 a fost introdus prin art. 102 pct. 269 din Legea nr. 255/2013 și este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 1 pct. 4 din O.U.G. nr. 70/2016. Menționăm că, prin Decizia nr. 432/2016 (M. Of. nr. 841 din 24 octombrie 2016), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile din Codul de procedură penală cuprinse în art. 439 alin. (4)¹ teza întâi cu referire la mențiunile care decurg din obligativitatea formulării cererii de recurs prin avocat sunt neconstituționale.

^[2] Alin. (6) al art. 439 a fost introdus prin art. 1 pct. 5 din O.U.G. nr. 70/2016.

^[3] Alin. (1) al art. 440 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 1 pct. 17 din O.U.G. nr. 82/2014, articol modificat prin Legea nr. 75/2016.

^[4] Alin. (2) al art. 440 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 1 pct. 6 din O.U.G. nr. 70/2016. Menționăm că, anterior O.U.G. nr. 70/2016, textul a fost modificat prin art. 1 pct. 17 din O.U.G. nr. 82/2014, articol modificat prin Legea nr. 75/2016, deoarece, prin Decizia nr. 591/2015 (M. Of. nr. 861 din 19 noiembrie 2015), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că sintagma „dacă cererea este vădit nefondată” din cuprinsul dispozițiilor art. 440 alin. (2) CPP este neconstituțională. Ulterior, prin Decizia nr. 432/2016 (M. Of. nr. 841 din 24 octombrie 2016), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile din Codul de procedură penală cuprinse în art. 440 alin. (2) cu referire la mențiunile care decurg din obligativitatea formulării cererii de recurs prin avocat sunt neconstituționale.

(5)^[1] În cazul recursurilor în casație declarate împotriva deciziilor pronunțate de completele de 5 judecători, ca instanțe de apel, judecătorul care examinează admisibilitatea cererii de recurs în casație în condițiile prevăzute în alin. (1)-(4) trebuie să facă parte dintr-un complet de 5 judecători. *[R.A.: art. 385^{10a} CPP 1968]*

Art. 441. Suspendarea executării. (1)^[2] Instanța care admite în principiu cererea de recurs în casație sau completul care judecă recursul în casație poate suspenda motivat, în tot sau în parte, executarea hotărârii, putând impune respectarea de către condamnat a unora dintre obligațiile prevăzute la art. 215 alin. (1) și (2).

(2) În cazul în care persoana condamnată nu respectă obligațiile impuse prin încheiere, completul care va judeca recursul în casație, din oficiu sau la cererea procurorului, poate dispune revocarea măsurii suspendării și reluarea executării pedepsei.

(3) Aducerea la îndeplinire a dispozițiilor de suspendare a executării hotărârii și supravegherea respectării obligațiilor impuse se fac prin instanța de executare. *[R.A.: art. 385⁵ CPP 1968]*

Art. 442. Efectul devolutiv și limitele sale. (1) Instanța judecă recursul în casație numai cu privire la persoana care l-a declarat și la persoana la care se referă declarația de recurs în casație și numai în raport cu calitatea pe care recurentul o are în proces.

(2) Instanța de recurs în casație examinează cauza numai în limitele motivelor de casare prevăzute la art. 438, invocate în cererea de recurs în casație. *[R.A.: art. 385⁵ CPP 1968]*

Art. 443. Efectul extensiv și limitele sale. (1) Instanța examinează cauza prin extindere și cu privire la părțile care nu au declarat recurs în casație sau la care acesta nu se referă, putând hotărî și în privința lor, fără să poată crea acestor părți o situație mai grea.

(2) Procurorul, chiar după expirarea termenului de recurs în casație, poate cere extinderea recursului în casație declarat de el în termen și față de alte persoane decât acelea la care s-a referit, fără a se putea crea acestora o situație mai grea. *[R.A.: art. 385⁷ CPP 1968]*

Art. 444. Neagravarea situației în propriul recurs în casație. (1) Instanța, soluționând cauza, nu poate crea o situație mai grea pentru cel care a declarat recursul în casație.

(2) În recursul în casație declarat de procuror în favoarea unei părți, instanța de recurs în casație nu poate agrava situația acesteia. *[R.A.: art. 385⁸ CPP 1968]*

Art. 445. Prezența părților și a procurorului. (1) Judecarea recursului în casație admis în principiu se face cu citarea părților. Dispozițiile art. 90 și art. 93 alin. (5) se aplică în mod corespunzător.

(2) Participarea procurorului la judecarea recursului în casație este obligatorie. *[R.A.: art. 385¹¹ CPP 1968]*

^[1] Alin. (5) al art. 440 a fost introdus prin art. I pct. 7 din O.U.G. nr. 70/2016.

^[2] Alin. (1) al art. 441 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 271 din Legea nr. 255/2013.